

Tradus și revizuit de IER (www.ier.ro)

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIA A PATRA

CAUZA BRISC ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 26238/10)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

11 decembrie 2018

DEFINITIVĂ

11/03/2019

*Hotărârea a rămas definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție.
Poate suferi modificări de formă.*

În cauza Brisc împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a patra), reunită într-o cameră compusă din:

Ganna Yudkivska, *președinte*,

Paulo Pinto de Albuquerque,

Faris Vehabović,

Egidijus Kūris,

Iulia Antoanella Motoc,

Georges Ravarani,

Péter Paczolay, *judcători*,

și Marialena Tsirlí, *grefier de secție*,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 23 octombrie 2018,
pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 26238/10 îndreptată împotriva României, prin care un resortisant al acestui stat, domnul Ioan-Vasile Brisc („reclamantul”), a sesizat Curtea la 26 aprilie 2010, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”).

2. Guvernul român („Guvernul”) a fost reprezentat de agentul guvernamental, doamna C. Brumar, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. Reclamantul s-a plâns că dreptul său de a comunica informații, garantat de art. 10 din Convenție, a fost încălcat.

4. La 20 octombrie 2015, capătul de cerere întemeiat pe art. 10 din Convenție a fost comunicat Guvernului, iar restul capetelor de cerere au fost declarate inadmisibile, în temeiul art. 54 § 3 din Regulamentul Curții.

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI**

5. Reclamantul s-a născut în 1963 și locuiește în Baia Mare.

A. Contextul cauzei

6. La momentul faptelor, reclamantul era prim-procuror al Parchetului de pe lângă Tribunalul Maramureș. De asemenea, făcea parte din personalul

parchetului însărcinat cu furnizarea de informații către mass-media privind procedurile judiciare.

7. La 21 octombrie 2008, procurorii Parchetului de pe lângă Tribunalul Maramureș au prins-o în flagrant pe V.F. primind bani de la o rudă a lui V.T.V., care se afla în detenție în Penitenciarul Baia Mare.

8. Potrivit declarațiilor date de deținut, V.F. promisese să intervină și să dea bani procurorilor și judecătorilor care urmau să ia o decizie privind liberarea condiționată a acestuia.

9. La 22 octombrie 2008, dosarul a fost transferat Direcției Naționale Anticorupție („DNA”), care, prin lege, era competentă să continue ancheta.

10. În aceeași zi, reclamantul a emis un comunicat de presă, care a beneficiat de o atenție considerabilă din partea publicului.

11. Comunicatul de presă era redactat după cum urmează:

„Parchetul de pe lângă Tribunalul Maramureș, fiind sesizat de către organele de poliție despre faptul că V.F. pretinde și primește bani de la diferite persoane pentru a favoriza liberarea condiționată a unor deținuți din Penitenciarul Baia Mare, a organizat prinderea în flagrant a sus-numitei în ziua de ieri, 21 octombrie 2008.

Cu ocazia flagrantului susnumita a primit suma de 1 650 euro de la un aparținător al unui deținut, care s-a liberat condiționat chiar în ziua respectivă [...]

În cauză s-a început urmărirea penală sub aspectul infracțiunii de trafic de influență, iar din primele cercetări rezultă că învinuita a primit în total 9 650 euro din cei 11 000 euro care au fost preținși pentru favoruri legate de folosirea la muncă și liberarea condiționată, de care a beneficiat acel deținut.

Conform susținerilor deținutului în cauză, învinuita a pretins că sumele erau destinate angajaților penitenciarului, care aveau responsabilități în privința repartizării la muncă a deținuților sau făceau parte din comisia de liberare condiționată. Mai mult, învinuita a spus acelui deținut că o parte din banii respectivi vor fi remiși și magistraților, judecători și procurori, care au atribuții în legătură cu liberarea condiționată.

Având în vedere că s-a stabilit existența unei sume de peste 10.000 euro, care a constituit obiectul infracțiunii de trafic de influență, dosarul a fost declinat la Direcția Națională Anticorupție, Serviciul Teritorial Cluj.”

12. În aceeași zi, la cererea unui canal de televiziune local, AXA TV, reclamantul a dat o scurtă declarație în care oferea, în principal, aceleași informații care se regăseau în comunicatul de presă.

13. Prezentatorul știrilor a adăugat următoarele comentarii la informațiile oferite de reclamant:

„Comisia pentru liberare condiționată, formată din nouă persoane, este condusă de un judecător delegat. Coincidență sau nu, tot ieri - când a avut loc flagrantul și a fost eliberat deținutul - denunțator, a expirat și mandatul judecătorului delegat la penitenciarul Baia Mare [...]”.

14. Câteva ziare locale au scris articole despre incident. Unele conțineau imagini ale operațiunii de prindere în *flagrant delict*, surprinse de jurnaliștii care fuseseră prezenți la operațiunea organizată de procurori și poliție.

B. Ancheta disciplinară împotriva reclamantului

15. La 3 noiembrie 2008, judecătorul G.E. a formulat o plângere în fața Consiliului Superior al Magistraturii („CSM”) prin care solicita începerea unei anchete disciplinare împotriva reclamantului în legătură cu modul în care acesta informase mass-media despre incidentul din 21 octombrie 2008. Aceasta a susținut că, în momentul incidentului, era judecător delegat la Penitenciarul Baia Mare și, din cauza comunicatului de presă al reclamantului și a interviului oferit postului AXA TV, mass-media a sugerat că ar putea fi posibila beneficiară a banilor.

16. Secția pentru procurori în materie disciplinară a CSM a declanșat o anchetă împotriva reclamantului în legătură cu două abateri disciplinare, și anume nerespectarea secretului deliberării sau a confidențialității lucrărilor care au acest caracter și atitudinea nedemnă în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu față de colegi, în temeiul art. 99 lit. d) și k) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor. De asemenea, CSM a hotărât că reclamantul a încălcat dispozițiile art. 12 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 544/2001 în ceea ce privește restricționarea accesului cetățenilor la informațiile privind procedura în timpul anchetei.

17. Reclamantul a fost audiat de Secția pentru procurori în materie disciplinară a CSM la 23 martie 2009. Potrivit declarației sale, a pregătit comunicatul de presă după ce a primit informații suplimentare despre anchetă din partea prim-procurorului DNA. A transmis apoi comunicatul de presă către doi colegi de la DNA, și anume procurorului responsabil de caz și procurorului șef, și le-a solicitat opinia. Primul nu a avut obiecții cu privire la comunicatul de presă; cel de-al doilea i-a recomandat să-i limiteze conținutul la aspectele legate de ancheta desfășurată de biroul său.

18. La 27 martie 2009, avocatul reclamantului a primit o scrisoare din partea președintelui Tribunalului Baia Mare. În scrisoarea respectivă, președintele instanței afirma că nu considera necesar să deschidă o anchetă privind pretinsele fapte de corupție săvârșite de judecători de la Judecătoria Baia Mare, pentru că, în opinia sa, „în comunicat nu s-a făcut referire la identitatea magistraților implicați”.

19. La ședința care a avut loc în fața Secției pentru procurori a CSM la 31 martie 2009, reclamantul a fost asistat de un avocat ales. A propus ca probă o înregistrare video a programului de știri prezentat de AXA TV despre incidentul din 21 octombrie 2008 astfel încât să poată fi comparat cu comunicatul de presă redactat de reclamant. De asemenea, a propus audierea redactorului de știri al AXA TV. Drept probe cu înscrisuri, a solicitat copii ale articolelor publicate în ziarele locale în ceea ce privește incidentul și scrisoarea adresată de Consiliul Național al Audiovizualului judecătorului G.E. în replică la plângerea acesteia cu privire la comentariile făcute de AXA TV cu privire la pretinsa sa implicare în traficul de influență.

20. În cursul aceleiași ședințe, Secția pentru procurori a CSM a ascultat declarațiile procurorului care a organizat flagrantul. A afirmat că operațiunea respectivă a avut loc într-un spațiu public, și anume un bar, în prezența a doi jurnaliști, dintre care unul a făcut fotografii. Fotografiiile însoțeau articolele publicate de ziarele locale în zilele care au urmat evenimentelor.

21. Reclamantul a solicitat CSM să-i audieze pe cei doi jurnaliști. Cererea a fost respinsă, iar jurnalistul care făcuse fotografiile a dat o declarație scrisă, atașată la dosar de către reclamant. Jurnalistul a susținut că a fost prezent la acțiunea de prindere în flagrant delict din întâmplare: participa la o conferință în clădirea în care aceasta a fost organizată. Văzându-i pe polițiștii mascați intrând în bar, i-a urmat și a văzut cum suspecta V.F. era prinsă în flagrant.

22. Audiata de CSM în cursul ședinței din 31 martie 2009, procurorul DNA responsabil de caz a declarat că comunicatul de presă emis de reclamant nu a compromis soluționarea anchetei penale. În plus, comunicatul de presă făcea trimitere doar la „afirmațiile denunțatorului făcute în acea etapa inițială a dosarului, respectiv la cele făcute la Parchetul de pe lângă Tribunalul Maramureș”.

23. Judecătorul G.E. a fost audiat de Secția pentru procurori a CSM. Aceasta a declarat că, înainte de a depune plângerea în fața CSM, a solicitat AXA TV să-și retracteze comentariile cu privire la orice posibilă legătură între încetarea mandatului său de judecător delegat la Penitenciarul Maramureș și cauza legată de traficul de influență. Întrucât nu a primit niciun răspuns, ea a sesizat Consiliul Național al Audiovizualului, însă nu a fost mulțumită de răspunsul primit.

24. Reclamantul a atașat la dosar copii ale plângerilor către canalul de televiziune și către Consiliul Național al Audiovizualului de către judecătorul G.E. și scrisorile primite în replică.

Partea relevantă a scrisorii transmise de Consiliul Național al Audiovizualului este redactată după cum urmează:

„Întrunit în ședință publică în data de 11 noiembrie 2008 Consiliul Național al Audiovizualului a analizat raportul de monitorizare întocmit de Serviciul Inspecție și a vizionat înregistrarea martor cu privire la sesizarea dumneavoastră [...].

S-a constatat că știrea la care faceți referire a fost difuzată în cadrul buletinului de știri din data de 22 octombrie 2008 de la ora 21:30. În știre nu s-a făcut nicio asociere între numele dumneavoastră și conținutul materialului, așa încât datele prezentate în emisiunea de știri nu v-au putut leza imaginea publică.

Membrii Consiliului au considerat că nu sunt întrunite condițiile acordării rectificării sau dreptului la replică, așa cum sunt reglementate de art. 52 și 60 ale Deciziei nr. 187/2006 privind Codul de reglementare a conținutului audiovizual, cu modificările și completările ulterioare.”

25. La 6 aprilie 2009, reclamantul a trimis o scrisoare către Procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. A atașat o copie a comunicatului de presă emis la 22 octombrie 2008 și a solicitat opinia Procurorului general cu privire la modul în care îl redactase și, mai

ales, dacă a fost redactat în conformitate cu Ordinul procurorului general nr. 116 din 24 mai 2007 privind desfășurarea activității de relații cu mass-media în Ministerul Public (infra, pct. 63).

26. La 10 aprilie 2009, reclamantul a primit răspuns la scrisoarea sa din partea unui procuror care lucra la Biroul de informare și relații publice din cadrul Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

27. În opinia procurorului, informațiile furnizate de reclamant în comunicatul de presă fuseseră „unele minimale, generale, necesare, însă, pentru ca opinia publică să înțeleagă situația de fapt”. În ceea ce privește faptul că reclamantul a emis comunicatul de presă după ce cauza a fost declinată la DNA, procurorul concluziona că acțiunea fusese conformă cu practica urmată de Ministerul Public. În plus, comunicatul de presă conținea doar informații privind ancheta desfășurată de Parchetul de pe lângă Tribunalul Maramureș.

28. Scrisoarea respectivă, însoțită de Ordinul procurorului general nr. 116/2007, a fost atașată de reclamant la dosarul care urma să fie examinat de CSM la 13 aprilie 2009.

29. În observațiile sale orale în fața Secției de procurori, avocatul reclamantului a susținut că reclamantul a acționat cu bună-credință, informând presa despre incident. Trimiterile sale au fost generale și impersonale și nu a făcut nicio trimitere la vreo anumită persoană. De asemenea, a susținut că reclamantul nu a făcut altceva decât să își îndeplinească obligația de a informa presa și de a proteja imaginea instituției și a sistemului juridic informând publicul despre o anchetă penală în curs. Publicul fusese deja expus la informații despre incident, întrucât cei doi jurnaliști care fuseseră prezenți la flagrant publicaseră articole despre incident. Avocatul a subliniat, de asemenea, că reclamantul a respectat confidențialitatea anchetei și nu s-a referit decât la activitatea desfășurată de biroul său, fără a face declarații care ar fi putut duce la identificarea magistratului, judecătorului sau procurorului care era pretinsul beneficiar al banilor dați de V.F. Trimiterea făcută de reclamant la „magistrați, judecători și procurori, care au atribuții în legătură cu liberarea condiționată a deținuților” era prea generală pentru a avea drept rezultat identificarea magistratului în cauză. Avocatul a concluzionat afirmând că informațiile prezentate de AXA TV despre incident fuseseră mult mai cuprinzătoare decât cele oferite de reclamant în comunicatul de presă și în cadrul interviului dat canalului de televiziune AXA TV.

30. La 5 mai 2009, Secția de procurori a CSM a hotărât că reclamantul a comis 2 abateri disciplinare, în temeiul art. 99 lit. d) și k) din Legea nr. 303/2004, și i-a impus o sancțiune disciplinară în temeiul art. 100 din Legea nr. 303/2004, sub forma unei mustrări. Secția de procurori a reținut că reclamantul a emis un comunicat de presă și a dat un interviu postului AXA TV dezvăluind informații despre ancheta privind infracțiunea de trafic de influență la 22 octombrie 2008.

31. În continuare a constatat că reclamantul a furnizat informații despre pretinsul beneficiar al banilor dați de V.F. fără a verifica exactitatea declarațiilor deținutului și a procedat astfel la o zi după ce dosarul a fost transferat la DNA. Astfel de informații au condus la identificarea judecătorului G.E. ca fiind unul dintre preținșii beneficiari ai banilor. Secția de procurori a concluzionat că reclamantul a încălcat astfel dispozițiile art. 12 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 544/2001 în ceea ce privește restricționarea accesului cetățenilor la informațiile privind procedura în timpul anchetei atunci când exista riscul ca rezultatul anchetei să fie periclitat sau sursele confidentiale să fie dezvăluite. Din modul în care a fost redactat comunicatul de presă, „sfera magistraților care ar putea fi beneficiarii acestor sume de bani este restrânsă și limitată și făcea posibilă identificarea judecătorului delegat la Penitenciarul Baia Mare, care la acea dată era judecătorul G.E.” În măsura în care mandatul de șase luni de delegare a expirat chiar la momentul producerii evenimentelor în cauză, mass-media a formulat speculații că încetarea mandatului avea legătură cu cazul de trafic de influență.

32. Doi dintre cele cinci procurori care alcătuiau Secția pentru procurori s-au opus aplicării avertismentului în cazul atitudinii nedemne în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu față de colegi. Aceștia și-au exprimat poziția într-o opinie separată.

33. Ei au subliniat, printre altele, că:

(i) numele persoanelor presupuse a fi primit bani din partea traficantului de influență nu au fost menționate în comunicatul de presă sau în interviul televizat; exista doar o trimitere generală, impersonală la judecătorii și procurorii care erau implicați în liberarea condiționată a deținuților;

(ii) printre persoanele din acest domeniu se numărau nu doar judecătorul delegat la penitenciar, ci și judecătorii care examinează cererile de liberare condiționată în primă instanță și în recurs, precum și procurorii care participă la audierile privind astfel de cereri. Trimiterea făcută de AXA TV la judecătorul a cărui legătură cu activitatea penitenciarului tocmai se încheiase a fost făcută în contextul unei observații suplimentare, care nu a fost inclusă în comunicatul de presă;

(iii) trimiterea la judecătorul delegat a făcut posibilă identificarea magistratului, însă, întrucât că această declarație era atribuită exclusiv canalului de televiziune, acesta din urmă ar trebui să poarte răspunderea pentru toate comentariile și speculațiile ulterioare;

(iv) doar informațiile suplimentare privind încetarea mandatului judecătorului delegat permiteau identificarea judecătorului G.E. Posibilele daune aduse reputației acesteia nu puteau fi imputate comunicatului de presă al parchetului;

(v) comunicatul de presă al Parchetului de pe lângă Tribunalul Maramureș și interviul petentului se referea la infracțiunea de trafic de influență, nu la infracțiunea de luare mită. Petentul a afirmat că acuzațiile privind presupușii beneficiari ai banilor fuseseră făcute de deținut.

C. Recursul formulat în fața Înaltei Curți de Casație și Justiție

34. Reclamantul a formulat recurs împotriva deciziei Secției pentru procurori a CSM.

35. Acesta s-a plâns de inechitatea procedurii în fața Secției de procurori. Invocând art. 10 din Convenție, reclamantul s-a plâns, de asemenea, de faptul că impunerea unei sancțiuni disciplinare i-a încălcat dreptul de a comunica informații presei.

36. A susținut că audierea celor doi jurnaliști prezenți la operațiunea de prindere în flagrant a dovedit că el nu a oferit nicio informație confidențială. Aceștia au publicat articole, însoțite de fotografii ale incidentului, afirmând că „legăturile lui V.F. duc, spun surse neoficiale, spre personalul Penitenciarului, dar și în zona magistraților”.

37. În plus, principalul motiv al emiterii comunicatului de presă a fost acela de a preveni eventuale speculații în presă despre operațiune – care erau deja cunoscute de presă – care ar fi putut fi prejudiciabile pentru sistemul judiciar.

38. În ceea ce privește acuzația că a demonstrat o atitudine disprețuitoare față de colega sa, judecătorul G.E., reclamantul a susținut că aceasta din urmă nu l-a contactat să își exprime nemulțumirea față de comunicatul de presă înainte de a formula plângerea în fața CSM. Dacă ar fi știut că aceasta consideră că reputația și imaginea publică i-au fost afectate de comunicatul de presă din 22 octombrie 2009, ar fi putut să clarifice această chestiune prin emiterea unui nou.

39. Înalta Curte a admis cererea formulată de Asociația Magistraților din România de a interveni în litigiu în susținerea recursului reclamantului.

40. Asociația și-a justificat intervenția sa în cadrul procedurii disciplinare făcând trimitere la rolul său de protectoare a statutului magistraților și a imaginii lor publice, subliniind că – în opinia sa – decizia pronunțată de CSM împotriva reclamantului a avut un impact negativ grav asupra carierei profesionale a acestuia. A mai afirmat că, în opinia sa, comunicatul de presă emis de reclamant a respectat prevederile Legii nr. 554/2001, cu Ghidul CSM privind cooperarea între instanțe și parchet și mass-media, precum și cu orientările emise de Parchetul de pe lângă Înalta Curte. A subliniat, de asemenea, faptul că reclamantul a respectat Recomandarea Rec (2003)13 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, în măsura în care nu a divulgat informații confidențiale despre ancheta penală către mass-media și nu a compromis în niciun mod soluționarea procedurii penale.

41. La 23 noiembrie 2009, Completul de 9 judecători al Înaltei Curți de Casație și Justiție a respins recursul reclamantului. S-a reținut că reclamantul ar fi trebuit să limiteze comunicatul de presă la un minim de informații, ceea ce nu ar fi permis identificarea niciunui magistrat drept posibil beneficiar al banilor obținuți de traficantul de influență din partea familiei deținutului. În opinia Înaltei Curți, reclamantul nu ar fi trebuit să adauge în comunicatul de

presă trimiterea la „magistrați, judecători și procurori, care au atribuții în legătură cu liberarea condiționată”.

42. Unul din judecători a redactat o opinie separată, observând că respectivul comunicat de presă redactat de reclamant conținea doar informații generale și impersonale despre operațiunea de prindere în flagrant și ancheta penală în curs. Judecătorul a observat că reclamantul nu a menționat în comunicatul de presă și în interviu magistrați sau angajați ai penitenciarului implicați în liberarea condiționată a deținuților din Penitenciarul Baia Mare. Reclamantul nu putea fi tras la răspundere pentru faptul că, după prezentarea comunicatului de presă, AXA TV a făcut trimiteri explicite la judecătorul delegat la Penitenciarul Baia Mare. Probele depuse la dosar au demonstrat că judecătorul G.E. avea deja de o relație tensionată cu mass-media locală.

D. Revocarea reclamantului din funcția de prim-procuror

43. La 5 mai 2009, în ziua în care a fost aplicată sancțiunea disciplinară împotriva reclamantului, Secția pentru procurori a CSM a emis o decizie de revocare a acestuia din funcția de prim-procuror al Parchetului de pe lângă Tribunalul Maramureș.

44. Reclamantul a contestat această decizie în fața plenului CSM la 8 mai 2009.

45. La 21 mai 2009, plenul CSM a respins contestația reclamantului.

46. Reclamantul a formulat recurs împotriva acestei decizii în fața Înaltei Curți de Casație și Justiție.

47. Prin decizia din 8 decembrie 2009, Înalta Curte a respins recursul reclamantului. S-a considerat că revocarea reclamantului din funcția de prim-procuror fusese consecința directă a aplicării unei sancțiuni disciplinare în temeiul prevederilor obligatorii ale art. 51 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 303/2004. Revocarea unui magistrat dintr-o funcție de conducere în urma aplicării unei sancțiuni disciplinare este, de asemenea, obligatorie potrivit legii (infra, pct. 50).

E. Evenimentele care au urmat revocării reclamantului din funcția de prim-procuror

48. La 19 mai 2009, prim-procurorul adjunct al Parchetului de pe lângă Tribunalul Maramureș a formulat o plângere împotriva reclamantului, susținând că acesta din urmă continua să activeze ca prim-procuror în ciuda deciziei CSM din 5 mai 2009 prin care fusese revocat din funcția respectivă (supra, pct. 43).

49. A fost instituită o nouă acțiune disciplinară împotriva reclamantului, care a susținut că a fost amenințat cu excluderea din profesie dacă va continua să își exercite atribuțiile de prim-procuror. Prin urmare, a hotărât să renunțe

la funcție, chiar dacă recursul împotriva deciziei CSM de revocare din funcția de prim-procuror avea efect suspensiv, potrivit legii.

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

A. Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, în forma la momentul relevant

50. În conformitate cu art. 51 alin. (2) lit. c), revocarea din funcția de conducere a judecătorilor se dispune de CSM în cazul aplicării uneia dintre sancțiunile disciplinare.

51. Conform art. 97 alin. (1) din Legea nr. 303/2004, orice persoană poate sesiza CSM în legătură cu activitatea sau conduita necorespunzătoare, încălcarea obligațiilor profesionale în raporturile cu justițiabilii ori săvârșirea de către aceștia a unor abateri disciplinare.

52. Sancțiunile disciplinare care pot fi impuse unui judecător sau procuror găsiți vinovați de abateri sunt enumerate la art. 100, după cum urmează: avertismentul, diminuarea indemnizației, mutarea disciplinară și excluderea din magistratură.

53. Constituie abateri disciplinare, în conformitate cu art. 99 alin. (1) lit. d) și k), nerespectarea secretului deliberării sau a confidențialității lucrărilor care au acest caracter și atitudinea nedemnă în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu față de colegi.

B. Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii

54. CSM este organizat în conformitate cu Legea nr. 317/2004 și este un organ colegial, independent de autoritățile publice. CSM este alcătuit din 19 membri: 9 judecători și 5 procurori aleși în adunările generale ale judecătorilor și procurorilor, care compun cele două secții ale Consiliului, una pentru judecători și una pentru procurori, 2 reprezentanți ai societății civile, aleși de Senat, ministrul justiției, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.

55. Conform art. 44 alin. (1), CSM îndeplinește, prin secțiile sale, rolul de instanță de judecată în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și a procurorilor.

56. Competența recursului împotriva hotărârile secțiilor CSM prin care s-a soluționat acțiunea disciplinară aparține Completului de 5 judecători al Înaltei Curți de Casație și Justiție [art. 51 alin. (3)]. La momentul faptelor în cauză, completul Înaltei Curți de Casație și Justiție care a examinat recursul a fost alcătuit din 9 judecători.

C. Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public

57. În conformitate cu art. 12 alin. 1 lit. e), de la accesul cetățenilor sunt exceptate informații despre procedura penală în timpul anchetei penale sau disciplinare, dacă se periclitează rezultatul anchetei sau se dezvăluie surse confidențiale.

58. Prevederile generale ale Legii nr. 544/2001 privind sistemul plângerilor care pot fi depuse împotriva refuzului autorității ori instituției publice de a furniza informații de interes public (prevăzute la capitolul 3 din lege) se aplică și procurorilor.

D. Ghidul de bune practici privind cooperarea între instanțe și parchet și mass-media

59. Prin hotărârea nr. 277/2006 din 13 aprilie 2006, CSM a adoptat Ghidul de bune practici pentru cooperarea între instanțe, parchetele de pe lângă acestea și mass-media. Documentul a fost publicat pe site-ul CSM și a fost comunicat tuturor instanțelor și parchetelor de pe lângă acestea. Recomandarea 5 alin. (4) din ghid prevede următoarele:

„Informațiile furnizate reprezentanților mass-media nu trebuie să pericliteze bunul mers al activităților judiciare, să afecteze principiul confidențialității sau să ducă la încălcarea altor drepturi, în conformitate cu legile interne, pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte.”

60. Ghidul a fost modificat prin Hotărârea nr. 542 din 5 iunie 2008.

61. Potrivit ghidului modificat, în cadrul instanțelor și al parchetelor sunt desemnate anumite structuri care să exercite funcția de relații publice și cooperarea cu mass-media. Niciun alt membru al instanțelor sau parchetelor nu este autorizat să furnizeze informații în afara structurilor stabilite prin ghid.

62. În cursul anchetei penale, mass-media nu are acces la dosarul penal, iar informațiile publice sunt diseminate prin intermediul unor comunicate de presă emise de purtătorul de cuvânt al parchetului.

E. Ordinul nr. 116/2007 al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție privind desfășurarea activității de relații cu mass-media în Ministerul Public.

63. Ordinul nr. 116/2007 al procurorului general definește politica oficială privind comunicarea instituțională a procurorilor cu mass-media. Acesta încurajează un dialog permanent între jurnaliști și purtătorii de cuvânt sau procurorii-șefi de la parchetele din țară, astfel încât să ofere informații corecte și prompte publicului.

F. Instrumente europene relevante

Recomandarea Rec (2003)13 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei către statele membre privind furnizarea de informații prin intermediul mass-media în legătură cu procedurile penale (adoptată de Comitetul de Miniștri la 10 iulie 2003),

64. Părțile relevante ale recomandării sunt redactate după cum urmează:

„[...]”

Reamintind că mass-media are dreptul de a informa publicul în baza dreptului publicului de a primi informații, inclusiv informații referitoare la aspecte de interes public, în conformitate cu art. 10 din Convenție, și că are obligația profesională de a face acest lucru;

Reamintind că dreptul la prezumția de nevinovăție, la un proces echitabil și la respectarea vieții private și de familie, în conformitate cu art. 6 și 8 din Convenție, constituie cerințe fundamentale care trebuie respectate în orice societate democratică;

Subliniind importanța mass-media în informarea publicului despre procesele penale, făcând astfel vizibilă funcția preventivă pe care o are legea penală, precum și în asigurarea controlului public asupra modului de funcționare a sistemului de justiție penală;

Considerând posibil conflictul de interese protejat de art. 6, 8 și 10 din Convenție și necesitatea de a pune în balanță aceste drepturi, având în vedere situația de fapt din fiecare caz individual, ținând seama de rolul de supraveghere exercitat de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în asigurarea respectării angajamentelor asumate în temeiul Convenției;

[...]

Dorind să consolideze o dezbatere documentată privind protecția drepturilor și a intereselor în joc în cadrul mass-media raportat la procesele penale și să promoveze bunele practici în întreaga Europă, asigurând în același timp accesul mass-media la procesele penale;

[...]

Recomandă, recunoscând în același timp diversitatea sistemelor juridice naționale privind procedura penală, ca guvernele statelor membre:

1. să ia sau să consolideze, în funcție de caz, toate măsurile pe care le consideră necesare pentru a implementa principiile anexate la prezenta recomandare, în limitele dispozițiilor lor constituționale,

2. să difuzeze la scară largă prezenta recomandare și principiile sale anexate, însoțite, după caz, de o traducere, și

3. să le aducă în special în atenția autorităților judiciare și serviciilor de poliție, precum și să le pună la dispoziția organizațiilor reprezentative de avocați și profesioniști din domeniul mass-media.

Anexă la Recomandarea Rec (2003)13 – Principii privind furnizarea de informații prin intermediul mass-media cu privire la procesele penale

Principiul 1 – Informarea publicului prin intermediul mass-media

Publicul trebuie să fie capabil să primească informații despre activitatea autorităților judiciare și ale serviciilor de poliție prin intermediul mass-media. Prin urmare, jurnaliștii trebuie să fie capabili să relateze și să comenteze în mod liber despre funcționarea sistemului de justiție penală, care să fie supusă numai limitelor date de următoarele principii.

Principiul 2 – Prezumția de nevinovăție

Respectarea principiului prezumției de nevinovăție este parte integrantă a dreptului la un proces echitabil.

În consecință, opiniile și informarea despre procesele penale în derulare trebuie să fie comunicate și diseminate prin intermediul mass-media numai aceasta dacă nu prejudiciază prezumția de nevinovăție a suspectului sau acuzatului.

[...]

Principiul 6 – Informații regulate în cursul procedurilor penale

În cursul unui proces penal de interes public sau al altor procese penale care au primit o atenție specială din partea publicului, autoritățile judiciare și serviciile de poliție trebuie să informeze mass-media despre actele lor esențiale, atât timp cât acest lucru nu prejudiciază confidențialitatea investigațiilor și anchetelor poliției sau nu întârzie ori nu împiedică rezultatul procedurilor. În cazuri proceselor penale care continuă pentru o lungă perioadă de timp, aceste informații trebuie să fie furnizate cu regularitate.

[...]

Principiul 8 – Protecția vieții private în contextul proceselor penale în curs

Furnizarea de informații despre suspecti, acuzați sau persoane condamnate ori alte părți la procesele penale trebuie să respecte dreptul acestora la protecția vieții private, în conformitate cu art. 8 din Convenție. Protecție specială trebuie să li se acorde părților care sunt minori sau alte persoane vulnerabile, precum și victimelor, martorilor și familiilor suspectilor, acuzaților și condamnaților. În toate cazurile, o atenție specială trebuie acordată efectelor nocive pe care dezvăluirea de informații care permit identificarea acestora le-ar putea avea asupra persoanelor menționate la prezentul principiu.”

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 10 DIN CONVENȚIE

65. Reclamantul s-a plâns că i-a fost aplicată o sancțiune disciplinară și că a fost revocat din funcția de prim-procuror pentru că a împărtășit presei informații privind anchetele penale în curs în calitate sa de membru al personalului desemnat să mențină contactul cu presa.

El a invocat art. 10 din Convenție, redactat după cum urmează:

„1. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu

împiedică statele să supună societățile de radiodifuziune, de cinematografie sau de televiziune unui regim de autorizare.

2. Exercițarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau a moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.”

A. Cu privire la admisibilitate

66. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 lit. a) din Convenție. Constată, de asemenea, că nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

a) Reclamantul

67. Reclamantul a susținut, în primul rând, că prin comunicatul de presă nu a intenționat să dezvăluie informații confidențiale, ci să servească interesului public, prin îndeplinirea obligației de a informa publicul despre fapte referitoare la procesele penale în curs. Comunicatul de presă în litigiu nu a influențat ancheta în curs de desfășurare și nici nu a încălcat prezumția de nevinovăție.

68. În ceea ce privește ingerința în dreptul său de a comunica informații în temeiul art. 10 din Convenție, reclamantul a susținut că ingerința nu era prevăzută de lege, întrucât legea invocată de autoritățile interne nu era suficient de clară și de previzibilă. În special, noțiunile de „confidențialitate” și „atitudine nedemnă față de colegi” nu au fost definite sau explicate cu o mai mare precizie.

69. Reclamantul a susținut că sancțiunea impusă nu a avut niciun scop legitim și, în orice caz, a fost disproporționată și a avut un efect descurajator.

70. În opinia sa, era dificil de imaginat că un „scop legitim” poate fi urmărit prin impunerea unei sancțiuni disciplinare unui procuror numit să comunice informații presei, întrucât nu a făcut altceva decât să-și îndeplinească obligația profesională de a comunica informații corecte și prompte presei în legătură cu procesele penale în curs, de interes public.

71. Comunicatul de presă și interviul acordat AXA TV a avut scopul de a proteja însăși esența statului de drept, independența și buna funcționare a sistemului judiciar – care erau aspecte de interes public – oferind informații prompte în ceea ce privește evenimentele care au atras atenția publicului.

72. În continuare, reclamantul a susținut că avea obligația de a informa presa despre cazul de trafic de influență, întrucât informații despre acesta fusesse deja dezvăluit publicului de doi jurnaliști care au asistat la operațiunea de prindere în flagrant și zvonuri despre posibila implicare a magistraților se răspândiseră în oraș. În consecință, era obligat să răspundă reprezentanților presei locale care i-au cerut să exprime poziția oficială a biroului său cu privire la incident, pentru a evita speculațiile că ar fi încercat să ascundă informații doar pentru că existau zvonuri privind implicarea unor magistrați ca fiind posibili destinatari ai banilor. Reclamantul a încercat să protejeze imaginea sistemului judiciar și, în special, imaginea colegilor săi magistrați, reacționând prompt și oferind informații exacte.

73. În plus, canalul AXA TV este cel care a adăugat informații privind încetarea mandatului judecătorului G.E. la Penitenciarul Baia Mare și l-au asociat cu operațiunea de prindere în flagrant. În orice caz, aceste informații nu au fost nici măcar corecte, întrucât mandatul judecătorului expirase la 18 octombrie 2008, cu câteva zile înainte de operațiune, nu după aceasta. Reclamantul nici măcar nu avea cunoștință despre încetarea mandatului acesteia și nu ar fi trebuit să fie considerat răspunzător pentru asocierea celor două evenimente.

74. În plus, reclamantul a susținut că DNA și alte parchete emit, în general, comunicate de presă care conțin mai multe informații despre anchetele penale în curs față de comunicatul de presă pe care îl redactase. În sprijinul acestei afirmații, a transmis Curții mai multe comunicate de presă emise de diferite parchete care ofereau informații despre anchete în curs privind infracțiuni de corupție activă și pasivă.

75. Faptul că procurorii care au emis astfel de comunicate de presă nu au fost sancționați de CSM l-a făcut să suspecteze existența unor alte posibile motive pentru care a fost sancționat și revocat din funcția de prim-procuror. A adăugat că, în pofida faptului că recursul său împotriva deciziei CSM avea efect suspensiv, a fost forțat să renunțe la poziția sa de prim-procuror înainte ca o hotărâre definitivă să fi fost pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, întrucât fusesse inițiată o nouă procedură disciplinară împotriva sa și fusesse amenințat cu excluderea din magistratură dacă va continua să își exercite atribuțiile în respectiva funcție (supra, pct. 49).

76. Reclamantul a adăugat că a fost responsabil cu comunicarea de informații presei timp de aproximativ cinci ani și, în consecință, dispunea de o largă experiență în acest tip de activitate. În tot acest timp, nu a avut niciodată probleme cu privire la modul în care erau redactate comunicatele sale de presă.

77. Reclamantul nu a fost de acord cu afirmația Guvernului potrivit căreia autoritățile interne au examinat în mod corespunzător plângerile sale împotriva sancțiunii disciplinare și revocării din funcția de prim-procuror. În opinia sa, autoritățile nu au încercat să stabilească adevărul, în măsura în care au respins majoritatea cererilor sale de probe în susținerea pretențiilor sale.

78. Jurnaliștii care au fost martori la flagrantul delict nu au fost audiați nici în fața CSM, nici a Înaltei Curți de Casație și Justiție. În plus, nu s-a ținut seama de scrisorile primite de judecătorul G.E. din partea canalului de televiziune și a Consiliului Național al Audiovizualului sau de scrisoarea primită de reclamant de la Parchetul General care confirma conformitatea comunicatului său de presă cu ghidul și reglementările aplicabile (supra, pct. 24 și 27).

79. În ceea ce privește afirmația judecătorului G.E. potrivit căreia comunicatul de presă i-a pătat imaginea publică, reclamantul a făcut trimitere la scrisoarea primită de avocatul său de la președintele Judecătoriei Baia Mare la 27 martie 2009. În scrisoarea respectivă, președintele instanței afirma că nu considera necesar să deschidă o anchetă privind posibile fapte de corupție săvârșite de judecători de la Judecătoria Baia Mare întrucât, în opinia sa, „în comunicat nu s-a făcut referire la identitatea magistraților implicați” (supra, pct. 18).

b) Guvernul

80. Guvernul a susținut că măsura disciplinară luată împotriva reclamantului, urmată de revocarea sa din funcția de prim-procuror, din cauza modului în care a prezentat presei informații despre ancheta penală în curs, ar putea fi considerată o ingerință în dreptul reclamantului în temeiul art. 10 din Convenție. A subliniat că o astfel de ingerință era prevăzută de lege. Abaterile disciplinare de care fusese acuzat reclamantul și sancțiunile care i-au fost impuse sunt definite în Legea nr. 303/2004. În plus, în calitatea sa de membru desemnat să ofere informații presei, reclamantul ar fi trebuit să respecte Ghidul de bune practici care reglementează cooperarea dintre instanțe și procurori cu mass-media, adoptat de CSM (Decizia nr. 277/2006) și dispozițiile Ordinului procurorului general nr. 116/2007.

81. În opinia Guvernului, prevederile legale aplicabile reclamantului erau suficient de clare și previzibile. În plus, fuseseră publicate în Monitorul Oficial și, prin urmare, erau ușor accesibile tuturor magistraților.

82. Potrivit Guvernului, reclamantul, în calitatea sa de prim-procuror și membru al personalului desemnat să ofere informații presei, ar fi trebuit să acționeze cu mai multă diligență atunci când informa presa despre o anchetă care se afla în faza sa inițială. În plus, în momentul în care a emis comunicatul de presă, cazul nu mai era soluționat de către Parchetul de pe lângă Tribunalul Maramureș, întrucât fusese deja declinat la DNA.

83. În ceea ce privește obligația autorităților de a păstra dosarele judiciare confidențiale în cursul anchetelor, Guvernul a evocat cauzele *Cășuneanu împotriva României* (nr. 22018/10, 16 aprilie 2013), *Voicu împotriva României* (22015/1010 iunie 2014) și *Apostu împotriva României* (22765/12, 3 februarie 2015). În aceste cauze, Curtea a constatat încălcări ale Convenției pentru ingerințe în dreptul la viață privată pe motiv că, în fazele inițiale ale anchetelor, presa a avut acces la informații privind viața privată a

reclamantului conținute în dosarele cauzei și că, în pofida interesului public suscitată de subiect, dezvăluirea de informații în această fază a anchetei au împiedicat reclamantii să își apere reputația sau să conteste exactitatea informațiilor dezvăluite.

84. Ingerința a fost necesară pentru a proteja reputația altora, pentru a susține respectarea prezumției de nevinovăție, precum și pentru a menține autoritatea și imparțialitatea sistemului judiciar.

85. În ceea ce privește proporționalitatea sancțiunilor impuse reclamantului, Guvernul a susținut că au fost necesare pentru a proteja scopurile legitime sus-menționate.

86. Reclamantul a comunicat mai multe informații decât era necesar; adăugând informația că presupușii beneficiari ai banilor erau magistrați, judecători și procurori implicați în liberarea condiționată a deținuților, acesta a incitat la o mulțime de speculații privind implicarea judecătorului G.E. în traficul de influență.

87. Plângerile reclamantului împotriva aplicării sancțiunii disciplinare au fost analizate în mod corespunzător de către organul disciplinar și de către Înalta Curte de Casație și Justiție. Acestea au furnizat motive suficiente și relevante pentru susținerea sancțiunilor.

88. În plus, sancțiunea aplicată reclamantului în speță nu era disproporționată în raport cu sancțiunile aplicate reclamantilor în alte cauze examinate de Curte.

2. Motivarea Curții

a) Existența unei ingerințe

89. Nu se contestă de către părți că a existat o ingerință în dreptul la libertatea de exprimare a reclamantului în temeiul art. 10 din Convenție. La rândul său, Curtea nu constată niciun motiv pentru a concluziona altfel.

90. O astfel de ingerință va încălca art. 10, cu excepția cazului în care îndeplinește cerințele paragrafului al doilea al articolului respectiv. Prin urmare, rămâne de stabilit dacă ingerința era „prevăzută de lege”, urmarea unul sau mai multe dintre scopurile legitime menționate la paragraful respectiv și era „necesară într-o societate democratică”.

b) Justificarea ingerinței

(i) Legalitatea

91. Curtea reamintește că expresia „prevăzută de lege” menționată la paragraful al doilea al art. 10 impune ca măsura în litigiu să aibă un temei juridic în dreptul intern, dar se referă și la calitatea legii în cauză, care ar trebui să fie accesibilă persoanei în cauză și previzibilă în ceea ce privește efectele sale [a se vedea, între altele hotărâri, *Rotaru împotriva României* (MC),

nr. 28341/95, pct. 52, CEDO 2000-V, și *Maestri împotriva Italiei* (MC), nr. 39748/98, pct. 30, 2004-I].

92. În ceea ce privește cerința de previzibilitate, Curtea a hotărât în mod repetat că o normă nu poate fi considerată „lege” în sensul art. 10 § 2, cu excepția cazului în care este formulată cu suficientă precizie pentru a permite unei persoane să își stabilească comportamentul. Persoana trebuie să fie capabilă – dacă este necesar, cu o consiliere adecvată – să prevadă, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele respective, consecințele pe care o acțiune dată le poate avea. Acele consecințe nu trebuie neapărat să fie previzibile cu certitudine absolută. Deși certitudinea este de dorit, aceasta poate avea drept consecință o rigiditate excesivă, iar legea trebuie să fie capabilă să țină pasul cu evoluția circumstanțelor. În consecință, numeroase legi sunt formulate inevitabil în termeni care, într-o mai mare sau mai mică măsură, sunt vagi și a căror interpretare și aplicare constituie chestiuni de practică [a se vedea *Perinçek împotriva Elveției* (MC), nr. 27510/08, pct. 131-33, CEDO 2015 (extrase), *Satakunnan Markkinapörssi Oy și Satamedia Oy împotriva Finlandei* (MC), nr. 931/13, pct. 143, CEDO 2017 (extrase)].

93. În cauza de față, abaterile disciplinare de care a fost acuzat reclamantul erau prevăzute la art. 99 lit. d) și k) din Legea nr. 303/2004 și sancțiunea a fost impusă în temeiul art. 100 din aceeași lege (supra, pct. 52 și 53). Reclamantul a menționat ambiguitatea noțiunilor „confidențialitatea anchetei” și „atitudine nedemnă față de colegi” conținute în definițiile abaterilor disciplinare de care fusese acuzat.

94. Curtea nu este convinsă de argumentul său potrivit căruia prevederile legale erau formulate atât de vag încât nu putea să prevadă aplicabilitatea lor în cazul său. Modul de redactare a art. 99 lit. d) și k) din Legea nr. 303/2004 era suficient de clar pentru a-i permite reclamantului, care, fiind procuror, era totuși informat și cunoștea bine legea, pentru a-i înțelege sensul.

95. Prin urmare, Curtea consideră că ingerința în dreptul la libertatea de exprimare al reclamantului respecta cerința de legalitate.

(ii) *Scop legitim*

96. În continuare, Curtea trebuie să stabilească dacă ingerința în litigiu urmărea un scop legitim.

97. Guvernul a susținut că ingerința a fost necesară pentru a proteja reputația altora, pentru a susține respectarea prezumției de nevinovăție, precum și pentru a menține autoritatea și imparțialitatea sistemului judiciar. Reclamantul a susținut că sancțiunea impusă nu a avut niciun scop legitim.

98. Curtea observă că autoritățile interne și-au bazat deciziile pe încălcarea de către reclamant a secretului anchetei judiciare și adoptarea unei atitudini nedemne față de judecătorul G.E., fapt care i-a adus atingere imaginii publice a acestuia din urmă.

99. Având în vedere observațiile părților și circumstanțele speciale ale cauzei, Curtea consideră că ingerința a avut scopul de a garanta respectarea

dreptului unei persoane care încă nu a fost judecată la prezumția de nevinovăție. De asemenea, a avut scopul de a asigura buna administrare a justiției, prin evitarea oricărei influențe externe. Aceste scopuri corespund protecției „reputației sau a drepturilor altora” și menținerii „autorității și imparțialității sistemului judiciar” (a se vedea *Ernst și alții împotriva Belgiei*, nr. 33400/96, pct. 98, 15 iulie 2003, și *Dupuis și alții împotriva Franței*, nr. 1914/02, pct. 32, 7 iunie 2007).

100. În consecință, Curtea acceptă că ingerința în litigiu a urmărit un scop legitim în sensul art. 10 § 2 din Convenție și va continua să examineze dacă acesta a fost „necesară într-o societate democratică”.

(iii) *Necesară într-o societate democratică*

101. Principiile generale referitoare la întrebarea dacă o ingerință în libertatea de exprimare este „necesară într-o societate democratică” sunt consacrate în jurisprudența Curții [a se vedea, între hotărârile recente, *Bédat împotriva Elveției*, (MC), nr. 56925/08, pct. 48, CEDO 2016].

102. Pentru a evalua dacă decizia de a aplica o sancțiune disciplinară și de a-l revoca pe reclamant din funcția de prim-procuror – o măsură luată ca răspuns la comunicatul de presă și interviul dat canalului local de televiziune – a fost „necesară într-o societate democratică”, Curtea trebuie să examineze ingerința reclamată în contextul cauzei în ansamblu și să stabilească dacă era „proporțională cu scopul legitim urmărit” și dacă motivele invocate de autoritățile naționale pentru a o justifica sunt „relevante și suficiente”. Procedând astfel, Curtea trebuie să se asigure că autoritățile naționale au aplicat standarde care erau conforme cu principiile prevăzute la art. 10 și, în plus, că s-au bazat pe o evaluare satisfăcătoare a faptelor relevante.

103. De asemenea, Curtea va acorda o importanță deosebită funcției deținute de reclamant, declarațiilor sau opiniilor pe care le-a exprimat public, contextul în care au fost formulate, precum și reacțiile la acestea [a se vedea *Wille împotriva Liechtensteinului* (MC), nr. 28396/95, pct. 63, CEDO 1999 - VII].

(α) Statutul reclamantului și contextul în care a făcut declarațiile

104. Curtea observă că reclamantul a dat presei declarațiile în litigiu în contextul îndeplinirii sarcinilor sale ca membru al personalului desemnat să ofere informații presei, funcție pe care o ocupase în ultimii cinci ani. În această calitate, avea obligația profesională de a comunica informații presei cu privire la anchetele care atrăgeau atenția mass-media, la fel cum a făcut-o în cazul traficului de influență dezvăluit în cursul operațiunii de prindere în flagrant organizate de biroul său.

105. Curtea reamintește că statutul de care beneficia reclamantul în calitate de prim-procuror nu îl privează de protecția art. 10 (a se vedea *Kayasu împotriva Turciei*, nr. 64119/00 și 76292/01, pct. 91-92, 13 noiembrie 2008).

(β) Contribuția declarațiilor în litigiu la o dezbateră de interes public

106. Potrivit jurisprudenței constante a Curții, există posibilități reduse în temeiul art. 10 § 2 din Convenție de a aduce restricții dezbaterii chestiunilor de interes public. Marja de apreciere a statelor este astfel redusă în cazul în care este în discuție o dezbateră a unei chestiuni de interes public (a se vedea *Satakunnan Markkinapörssi Oy și Satamedia Oy*, citată anterior, pct. 167, precum și cauzele la care se face trimitere în aceasta).

107. În acest sens, Curtea a hotărât deja că publicul are interesul legitim să fie informat asupra proceselor penale în curs, precum și că observațiile privind funcționarea sistemului judiciar constituie o chestiune de interes public [a se vedea *Morice împotriva Franței (MC)*, nr. 29369/10, pct. 152, CEDO 2015].

108. Astfel, Curtea admite că obiectul comunicatului de presă al reclamantei și al interviului, și anume ancheta penală privind operațiunea de prindere în flagrant organizată de Parchetul de pe plângă Tribunalul Maramureș reprezenta un aspect de interes public. Acest incident suscitase interes la nivel local și reclamantul, în calitatea sa de membru al personalului desemnat să informeze presa despre anchetele penale în curs considerase oportun să comunice presei anumite aspecte ale anchetei în curs privind infracțiunea de trafic de influență.

(γ) *Cu privire la întrebarea dacă declarațiile în litigiu au încălcat secretul anchetei penale*

109. Subliniind că drepturile garantate de art. 10 și art. 6 § 1 merită în egală măsură să fie respectate în principiu, Curtea reamintește că este legitim să se acorde protecție specială secretului anchetei, ținând seama de miza proceselor penale, atât pentru administrarea justiției, cât și pentru dreptul persoanelor anchetate la respectarea prezumției de nevinovăție. Curtea evidențiază că secretul anchetei penale este menit să protejeze, pe de o parte, interesele procesului penal, preîntâmpinând riscurile de coluziune, precum și pericolul de dispariție sau de distrugere a mijloacelor de probă și, pe de altă parte, interesele inculpatului, în special din perspectiva prezumției de nevinovăție și, mai general, a relațiilor și a intereselor sale personale. Secretul este justificat, de asemenea, de necesitatea de a proteja procesul de formare a opiniei și procesul decizional al sistemului judiciar (a se vedea *Bédat*, citată anterior, pct. 68).

110. Evaluând impactul comunicatului de presă și al interviului reclamantului, Curtea observă că nimic din declarațiile reclamantului nu justifică acuzația de dezvăluire a unei anchete penale în curs. Curtea consideră că reclamantul a acționat cu precauție, abținându-se să identifice nominal pe vreuna dintre persoanele implicate până la finalizarea anchetei judiciare.

111. Curtea observă, de asemenea, că procurorul care lucra la Biroul de informare și relații publice, care evaluase comunicatul de presă la cererea

reclamantului, a concluzionat că informațiile comunicate de reclamant fuseseră „unele minimale, generale, necesare, însă, pentru ca opinia publică să înțeleagă situația de fapt” și că reclamantul își limitase comunicatul de presă la comunicarea de informații despre ancheta efectuată de biroul său (supra, pct. 27).

112. Reclamantul nu a adoptat nicio poziție în ceea ce privește vinovăția vreuneia dintre persoanele implicate, ci doar a oferit o descriere sumară a argumentelor acușării în faza inițială. Comunicatul său de presă, după cum confirmă declarațiile procurorului responsabil de dosar după declinarea acestuia la DNA, nu a prejudiciat buna desfășurare a anchetei (supra, pct. 22).

113. În plus, Curtea observă că reclamantul nu a folosit sau citat documentele protejate de secretul unei anchete judiciare și nici nu a dezvăluit în alt fel informații confidențiale despre procesul penal în curs (a se compara cu *Dupuis și alții*, citată anterior, pct. 43). În momentul în care reclamantul a emis comunicatul de presă, informațiile privind operațiunea de prindere în flagrant nu mai erau confidențiale; cei doi jurnaliști prezenți la incident publicaseră articole, însoțite de fotografiile făcute cu respectiva ocazie (supra, pct. 20).

114. Comportamentul reclamantului a fost așadar în conformitate cu principiile privind furnizarea de informații despre procesele penale prin intermediul mass-media, astfel cum se subliniază în Recomandarea Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei Rec (2003)13 (supra, pct. 64) și Ghidul de bune practici privind cooperarea între instanțe și parchet și mass-media, adoptat de CSM (supra, pct. 59-62).

115. Curtea constată că nu există nimic în declarațiile reclamantului care ar fi permis autorităților naționale să-l acuze de încălcarea secretului anchetei penale.

(δ) Cu privire la pretinsul impact asupra reputației profesionale a judecătorului G.E.

116. Curtea observă că singurul scop al comunicatului de presă și interviului incriminate a fost acela de a informa publicul despre o anchetă penală în curs de interes evident pentru publicul local, în niciun caz de a acuza magistrații de săvârșirea de infracțiuni.

117. Cu toate acestea, autoritățile disciplinare interne au hotărât că comunicatul de presă și interviul dat postului AXA TV de către reclamant au fost lipsite de respect față de judecătorul G.E., întrucât au făcut posibilă identificarea acesteia de către presă drept posibilul beneficiar al banilor (supra, pct. 31).

118. Curtea a hotărât în mod constant că, atunci când examinează dacă este necesară o ingerință în libertatea de exprimare într-o societate democratică în scopul „protejării reputației [...] altora”, poate fi nevoită să stabilească dacă autoritățile au menținut un just echilibru în cadrul apărării a două valori garantate de Convenție care pot intra în conflict una cu cealaltă în unele

cazuri, și anume, pe de o parte, libertatea de exprimare, apărută de art. 10, și, pe de altă parte, dreptul la respectarea vieții private, consacrat de art. 8 (a se vedea, între multe alte hotărâri, *Annen împotriva Germaniei*, nr. 3690/10, pct. 55, 26 noiembrie 2015, și *Cheltsova împotriva Rusiei*, nr. 44294/06, pct. 79, 13 iunie 2017).

119. Curtea subliniază că, pentru ca art. 8 din Convenție să fie aplicabil, atacul adus reputației unei persoane trebuie să atingă un anumit nivel de gravitate și să aducă atingere exercitării de către o persoană a dreptului la respectarea vieții sale private [a se vedea *A. împotriva Norvegiei*, nr. 28070/06, pct. 64, 9 aprilie 2009, *Axel Springer AG împotriva Germaniei* (MC), nr. 39954/08, pct. 83, 7 februarie 2012]. Cu toate acestea, nu este convinsă că, în circumstanțele cauzei, comunicatul de presă și interviul în litigiu puteau fi considerate drept un atac care atinge pragul necesar de gravitate și care putea cauza prejudicii reputației profesionale a judecătorului G.E.

120. În ceea ce privește pretenția judecătorului G.E. potrivit căreia comunicatul de presă și interviul dat canalului de televiziune de către reclamant i-a afectat reputația, reclamantul a susținut că acceptarea de către autoritățile naționale a plângerii lui G.E. împotriva sa nu fusese suficient de bine întemeiată, având în vedere faptul că aceasta nu fusese identificată în comunicatul de presă sau în interviu.

121. În acest sens, Curtea remarcă faptul că diligența reclamantului în exercitarea atribuțiilor sale în calitate de membru al personalului desemnat să ofere informații presei a fost susținută de doi dintre procurorii Secției disciplinare pentru procurori a CSM și de unul dintre judecătorii din completul Înaltei Curți de Casație și Justiție, care s-a opus sancționării reclamantului (supra, pct. 33 și 42). Aceștia au susținut că numele preținșilor beneficiari ai banilor dați de traficantul de influență nu au fost menționate în comunicatul de presă sau în interviul televizat și că respectivul comunicat de presă conținea doar o trimitere generală, impersonală la judecătorii și procurorii implicați în liberarea condiționată a deținuților. Trimiterea la judecătorul G.E. – al cărei mandat de judecător delegat la penitenciar încetase – a fost făcută de AXA TV.

122. Consiliul Național al Audiovizualului, care a examinat plângerea judecătorului G.E. cu privire la modul în care AXA TV a difuzat știrile despre flagrantul delict concluzionase că reputația judecătorului G.E. nu fusese lezată (supra, pct. 24).

123. În continuare, Curtea observă că, hotărând că interviul și comunicatul de presă au fost defăimătoare față de judecătorul G.E., autoritățile naționale nu au ținut seama de faptul că declarațiile nu proveneau de la reclamant, ci fuseseră în mod clar făcute de o altă parte; reclamantul nu a susținut niciodată că poziția oficială a Ministerului Public era aceea că preținșii beneficiari ai banilor erau magistrați; acesta pur și simplu citase ceea ce a afirmat deținutul că i s-a spus de către suspecta prinsă în flagrant (supra, pct. 11).

124. Curtea observă că nu există nicio dovadă că autoritățile interne au efectuat un exercițiu de punere în balanță între necesitatea de a proteja reputația judecătorului G.E. și dreptul reclamantului de a comunica informații pe teme de interes general privind anchetele penale în curs. Acestea și-au limitat analiza la simpla discutare a atingerii aduse reputației petentei fără a răspunde afirmațiilor reclamantului și a CSM potrivit cărora declarațiile în litigiu fuseseră făcute de o terță parte, precum și fără a ține seama de criteriile stabilite de jurisprudența Curții.

125. Evaluând impactul comunicatului de presă și al interviului reclamantului, Curtea nu observă nimic în declarațiile reclamantului care să permită autorităților interne să îl acuze de încălcarea dreptului la o imagine publică protejată al vreunui dintre colegii magistrați.

c) Concluzie

126. Având în vedere considerațiile precedente, Curtea consideră că standardele aplicate de instanțele interne nu au fost compatibile cu principiile consacrate de art. 10 și că instanțele interne nu au prezentat „motive relevante și suficiente” pentru a demonstra că ingerința în litigiu era necesară într-o societate democratică pentru protecția puterii judecătorești și pentru protecția reputației sau a drepturilor altora. Având în vedere că există posibilități reduse în temeiul art. 10 § 2 din Convenție de a aduce restricții dezbaterii aspectelor de interes public, Curtea constată că ingerința a fost disproporționată în raport cu scopul urmărit și, prin urmare, nu a fost „necesară într-o societate democratică”.

127. Prin urmare, a fost încălcat art. 10 din Convenție.

II. CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

128. Art. 41 din Convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

129. Reclamantul a pretins că, drept consecință a încetării premature a mandatului său, cariera profesională și reputația i-au fost afectate. Acesta a solicitat acordarea sumei de 50 000 EUR cu titlu de reparație echitabilă pentru prejudiciul moral suferit.

130. Reclamantul a pretins, de asemenea, că, drept rezultat al încetării premature a mandatului său de prim-procuror, a pierdut indemnizația acordată acestei funcții. În cererea sa, prezintă un calcul detaliat al prejudiciului material în sumă de 1 825 EUR.

131. În ceea ce privește prejudiciul material solicitat de reclamant, Guvernul a luat notă de faptul că reclamantul a transmis documente în sprijinul pretenției sale. Prin urmare, nu s-a opus acordării acestuia.

132. În continuare, Guvernul a considerat că suma solicitată de reclamant cu titlu de prejudiciu moral este excesivă. Făcând trimitere la cauza *Karácsony și alții împotriva Ungariei* (MC) [nr. 42461/13 și 44357/13, pct. 181, CEDO 2016 (extrase)], a solicitat Curții să decidă că o constatare a unei încălcări a art. 10 ar constitui în sine o reparație echitabilă suficientă pentru orice prejudiciu moral suferit de reclamant.

133. În ceea ce privește cererea legată de prejudiciul material, Curtea observă că reclamantul a suferit pierderi materiale, având în vedere salariile de care ar fi beneficiat dacă încălcarea Convenției nu ar fi avut loc și ar fi fost în măsură să rămână în funcția de prim-procuror până la sfârșitul mandatului. În consecință, consideră că reclamantul este îndreptățit să recupereze întreaga suma solicitată, și anume 1 825 EUR.

134. De asemenea, Curtea consideră că reclamantul a suferit cu siguranță un prejudiciu moral pe care constatarea unei încălcări a Convenției în această hotărâre nu este suficientă pentru a-l remedia. Prin urmare, ținând seama de toate informațiile de care dispune și pronunțându-se în echitate, Curtea consideră rezonabil să acorde reclamantului 4 500 EUR cu titlu de prejudiciu moral.

B. Cheltuieli de judecată

135. Reclamantul a pretins, de asemenea, suma de 2 460 EUR pentru cheltuielile de judecată efectuate în fața Curții.

136. Guvernul nu a contestat această pretenție.

137. Potrivit jurisprudenței Curții, un reclamant are dreptul la rambursarea cheltuielilor de judecată numai în măsura în care s-a stabilit caracterul real și necesar al acestora, iar quantumul lor este unul rezonabil. În prezenta cauză, ținând seama de documentele pe care le deține și de criteriile menționate anterior, Curtea consideră că este rezonabil să acorde reclamantului suma de 140 EUR pentru cheltuielile de judecată efectuate în fața Curții.

C. Dobânzi moratorii

138. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal, practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA

1. *Declară*, cu majoritate de voturi, capătul de cerere în temeiul art. 10 admisibil;
2. *Hotărăște*, cu cinci voturi la două, că a fost încălcat art. 10 din Convenție;
3. *Hotărăște*, cu cinci voturi la două,
  - a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, următoarele sume care trebuie convertite în moneda statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății:
    - (i) 1 825 EUR (o mie opt sute douăzeci și cinci de euro), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, pentru prejudiciul material;
    - (ii) 4 500 EUR (patru mii cinci sute de euro), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit, pentru prejudiciul moral;
    - (iii) 140 EUR (o sută patruzeci de euro), plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit de către reclamant, pentru cheltuielile de judecată;
  - b) că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, această sumă trebuie majorată cu o dobândă simplă, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;
4. *Respinge*, în unanimitate, cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba engleză, apoi comunicată în scris la 11 decembrie 2018, în temeiul art. 77 § 2 și art. 77 § 3 din Regulamentul Curții.

Marialena Tsirli
Grefier

Ganna Yudkivska
Președinte

În conformitate cu art. 45 § 2 din Convenție și cu art. 74 § 2 din Regulamentul Curții, opinia separată judecătorilor Yudkivska și Kūris se anexează la prezenta hotărâre.

G.Y.
M.T.

OPINIA SEPARATĂ A DOMNULUI JUDECĂTOR KŪRIS, SUSȚINUTĂ DE DOAMNA JUDECĂTOR YUDKIVSKA

I.

1. Poate să pară întrucâtva derutant că, întrucât am votat împotriva admisibilității cererii în temeiul art. 10 din Convenție și împotriva constatării unei încălcări a articolului respectiv, ne exprimăm totuși satisfacția asupra faptului că reclamantul și-a câștigat cauza la Strasbourg. Chiar o facem. Modul în care reclamantul a fost tratat de autoritățile interne nu face față niciunui din standardele unui proces echitabil, cu atât mai puțin celor ale unui caracter rezonabil.

2. Reclamantul s-a plâns în temeiul art. 10 și al altor prevederi ale Convenției, inclusiv al art. 6 § 1 și 2. Cauza nu a fost comunicată Guvernului decât în temeiul art. 10. Celelalte capete de cerere au fost declarate inadmisibile.

3. Ceea ce a determinat obiecția noastră față de prezenta hotărâre este faptul că situația reclamantului a fost evaluată din perspectiva art. 10.

Dar înainte de a ajunge la acest punct, vă rog să ne permiteți să abordăm esența cauzei.

II.

4. Reclamantul era prim-procuror la nivel județean. El era însărcinat cu menținerea informării presei despre anchetele penale în curs. O acțiune disciplinară a fost inițiată împotriva sa ca urmare a informațiilor pe care le-a transmis presei, cu privire la o cauză care privea în mod clar un aspect de interes general. S-a hotărât că a comis 2 abateri disciplinare și a fost sancționat oficial. În plus, ca o consecință directă a faptului că a fost sancționat în cadrul procedurii disciplinare, a fost, de asemenea, revocat din funcția de prim-procuror.

5. Ancheta penală privind modul în care reclamantul a informat oficial presa într-un comunicat de presă și, în scurt timp, într-un interviu televizat cu privire la un presupus trafic de influență în cadrul sistemului judiciar, legat de liberarea condiționată din detenție a unui deținut în schimbul unei sume de bani. Informații despre incident fuseseră deja difuzate în mass-media înainte de intervenția reclamantului. În special, publicul fusese informat că suspecta a fost prinsă în flagrant în timp ce accepta banii. Se pare că suspecta însăși nu era în măsură să dispună liberarea din închisoare și, astfel, fie ar fi băgat banii în buzunar fără să fi făcut ceea ce a promis să facă pentru deținutul în cauză, fie intenționa să împartă banii cu o persoană care era în măsură să ia astfel de decizii. Nu e de mirare că incidentul, indiciu clar al unui caz de corupție la nivel înalt, a atras atenția opiniei publice. În consecință, era firesc să existe

un anumit tip de comunicare oficială cu opinia publică în privința incidentului. Comunicatul de presă emis de reclamant conținea mențiunea că suspecta i-a spus deținutului în cauză că o parte din bani trebuia să ajungă la „magistrați, judecători și procurori, care au atribuții în liberarea condiționată a deținuților”. Nu s-a afirmat că această afirmație a suspectei era credibilă. Postul de știri TV care l-a intervievat pe reclamant a adăugat propriile observații la comunicarea oficială. S-a făcut aluzie la un anumit judecător (care condusese până la acest moment comisia de liberare condiționată), crescând speculațiile cu privire la aspectul dacă încetarea mandatului acesteia la penitenciarul în cauză (nu) avea legătură cu presupusa activitate infracțională. Aluzia era inadecvată și lipsită de profesionalism, întrucât se baza pe informații inexacte care, fără îndoială, nu ar fi fost furnizate postului de către reclamant. Numele judecătorului totuși nu a fost dezvăluit în cursul respectivului program. Cu toate acestea, după cum se întâmplă adesea, astfel de secrete rămân neștiute doar o perioadă scurtă de timp.

Ușor de înțeles, judecătorul în cauză nu a fost mulțumită de aluziile scăpate în timpul programului de știri. Ușor de înțeles, aceasta a inițiat proceduri prin care să fie retractate informațiile care o legau de pretinsul trafic de influență. Nu este mai puțin de înțeles nemulțumirea sa față de tăcerea din partea canalului de televiziune și răspunsul formalist oferit de Consiliul Național al Audiovizualului. Ce a fost mai puțin de înțeles a fost faptul că ea și-a direcționat apoi nemulțumirea împotriva reclamantului, care nu făcuse nicio aluzie la ea (sau la vreun alt funcționar judiciar) în mod specific, ci doar s-a referit la cuvintele suspectei (a căror veridicitate nu a susținut-o), indicând un larg, vast, și nedefinit grup de „magistrați, judecători și procurori”. E cu atât mai puțin de înțeles că a fost deschisă o anchetă disciplinară împotriva reclamantului – doar dacă o astfel de etapă procedurală era necesară înainte ca plângerea judecătorului să fie respinsă. Și ceea ce nu a fost deloc de înțeles, ba chiar a fost un lucru care să te lase cu gura căscată, a fost sancționarea reclamantului pentru ceva ce nu el, ci canalul de știri făcuse.

6. Audiata de Secția pentru procurori, reclamantul a susținut că comunicatul de presă fusese redactat pe baza informațiilor primite în exercitarea atribuțiilor sale. Avocatul reclamantului a afirmat că reclamantul a acționat cu bună-credință, informând presa despre incident, referințele sale fuseseră generale și impersonale, și nu s-a făcut referire la vreo persoană anume; nu a făcut nimic altceva decât să își îndeplinească obligația de a informa presa despre o anchetă penală în curs, despre care publicul avea deja cunoștință. Canalul de televiziune a fost cel care a dezvoltat tema, oferind mai multe informații în programul de știri decât ceea ce primise de la reclamant.

7. Această poziție a fost confirmată de diverse instituții și oficiali. Consiliul Național al Audiovizualului a considerat că emisiunea televizată nu a conținut nicio trimitere specifică la judecătorul care a formulat plângere în fața sa. Procurorul de la Biroul de informare relații publice a considerat că informațiile date de reclamant în comunicatul de presă fuseseră „unele

minimale, generale, necesare, însă, pentru ca opinia publică să înțeleagă situația de fapt”, și că acțiunea reclamantului a respectat practicile urmate de Ministerul Public. În opinia președintelui judecătorei, comunicatul de presă nu făcea nicio trimitere la identitatea magistraților posibil implicați în traficul de influență. Procurorul responsabil de caz a considerat că respectivul comunicat de presă nu a compromis rezultatul anchetei penale.

8. Fără a ține seama de aceste elemente, Secția de disciplină pentru procurori s-a pronunțat împotriva reclamantului. A considerat că reclamantul a oferit informații despre pretinsul beneficiar al banilor dați pentru trafic de influență, fără a verifica exactitatea declarațiilor suspectei (de parcă reclamantul ar fi putut verifica exactitatea lor în condițiile în care nu era responsabil de caz, care, întâmplător, era în fază inițială). În opinia Secției pentru procurori, tocmai această „neverificare” care a condus la identificarea unui singur judecător drept posibil beneficiar al banilor și la speculațiile mass-media privind aspectul dacă încetarea mandatului acesteia putea avea legătură cu infracțiunea în cauză. În continuare, Secția pentru procurori a susținut că „modul” în care a fost redactat comunicatul de presă ridică riscul ca rezultatul anchetei să fie periclitat sau surse confidențiale dezvăluite (acest lucru fiind în contradicție cu declarația explicită a procurorului responsabil de caz).

9. Secția pentru procurori nu s-a chinuit să ofere explicații despre care ar fi fost modul „adecvat” de a redacta comunicatul de presă. Aceasta doar i-a aplicat reclamantului sancțiunea disciplinară, l-a găsit vinovat de nerespectarea confidențialității documentelor cu caracter secret și de atitudine nedemnă în timpul exercitării atribuțiilor de serviciu față de colegi. Cu privire la acest ultim aspect, decizia a fost luată cu trei voturi la două. Logica argumentelor celor care s-au opus ar putea fi răsturnată cu greu, dar opinia majorității este cea care are forță juridică.

10. Acțiunea Secției pentru procurori a produs efecte imediat după aprobarea sa. În aceeași zi, Secția pentru procurori, ca urmare a propriilor constatări, a decis revocarea reclamantului din funcția de prim-procuror. Această decizie a fost luată înainte chiar ca reclamantul să fi avut posibilitatea de a contesta constatările Secției de disciplină pentru procurori în fața vreunei instanțe sau autorități – fie și în fața plenului membrilor Consiliului Superior al Magistraturii. Atunci când a ajuns totuși în plen, revocarea sa era deja un *fait accompli*, întrucât fusese nevoit să demisioneze din funcția de prim-procuror după ce o nouă procedură disciplinară a fost inițiată împotriva sa, fiind amenințat cu excluderea completă din profesie. Contestația sa a fost respinsă.

11. Înalta Curte de Casație și Justiție a respins, de asemenea, recursul. Raționamentul Înalte Curți a fost că, odată ce au fost impusă o sancțiune disciplinară, chiar dacă a luat forma unei mustrări, un procuror trebuia în mod necesar să fie revocat din funcție. Acest lucru se întâmpla indiferent de faptul că mustrarea pare să fie cea mai blândă dintr-o serie de sancțiuni disciplinare

prevăzute în lege și nu se compară cu revocarea din funcție – care este o sancțiune distinctă și autonomă – și cea mai severă.

Ce ne îndreptățește să credem un astfel de raționament? În cazul în care un procuror este revocat din funcție, indiferent ce sancțiune disciplinară este impusă, atunci toate sancțiunile mai blânde decât revocarea din funcție sunt *fictive*, deoarece toate conduc la revocarea din funcție a procurorului: fie imediat, fie ca urmare a instituirii oricărei sancțiuni mai blânde. *Tertium non datur*. În fapt, *secundum non datur*: alegerea este între revocare și revocare. Măreț standard. În cazul în care astfel de reguli lipsite de compromis, lipsite de compromis sunt în mod consecvent aplicate (sunt? *felicitări!*), corpul procurorilor români este evident că e compus exclusiv din agenți perfecți, infailibili, curați ca lacrima.

12. În orice caz, reclamantul a făcut recurs în fața Înaltei Curți de Casație și Justiție împotriva deciziei Secției pentru procurori prin care s-a hotărât că a comis 2 abateri disciplinare și i-a aplicat mustrarea. El și-a menținut ideea că nu a oferit presei nicio informație confidențială. Dimpotrivă, comunicatul de presă avea ca scop prevenirea eventualelor speculații cu privire la incident, deja cunoscut de presă, care ar fi putut aduce prejudicii sistemului judiciar. De asemenea, a respins acuzația că ar fi avut o atitudine disprețuitoare față de judecătorul în cauză. Asociația Magistraților din România a intervenit în procedură în sprijinul reclamantului, susținând că acesta respectase reglementările relevante, atât pe cele interne, cât și pe cele ale Consiliului Europei.

Toate fără niciun rezultat. Înalta Curte, cu majoritate de voturi, a respins recursul, arătând că reclamantul ar fi trebuit să-și limiteze comunicatul de presă la minimum de informații, care nu ar fi permis identificarea niciunui magistrat ca posibil beneficiar al banilor tranzacționați. Dacă nu ar menționat în comunicatul de presă că banii în cauză ar fi primiți de „magistrați, judecători și procurori, care au atribuții în liberarea condiționată a deținuților”, în viziunea acestei instanțe, totul ar fi fost absolut magnific.

13. Înalta Curte nu a oferit nicio explicație despre modul în care ar fi fost posibil să fie relatată o anchetă privind presupusa liberare condiționată ilegală a unui deținut din închisoare în schimbul unei sume de bani fără a face aluzie, cel puțin la modul general, că posibilul beneficiar al acestor bani a fost unul (sau mai mulți) dintre cei care iau deciziile privind liberarea condiționată a deținuților (cu mențiunea că așa ar fi fost potrivit doar afirmațiilor suspectei). Cine altcineva ar putea lua decizii privind liberarea deținuților, dacă nu chiar „magistrații, judecători și procurori”? Cu siguranță nu secretarii, bibliotecarii, șoferii sau portarii care lucrează în sistemul judiciar? Este evident că lumina zilei.

Este ușor de imaginat că ascunderea fie și a unei ușoare aluzii că posibilul beneficiar *putea* (presupunând că afirmațiile suspectei se dovedeau a fi corecte) fi un magistrat, un judecător sau un procuror ar fi creat, în ochii opiniei publice, suspiciunea că se fac încercări de a proteja pe cineva.

Aparent, în opinia Înaltei Curții, ascunderea unor astfel de „informații” (care reprezentau ceea ce o persoană rezonabilă ar fi putut ea însăși să le concluzioneze), dând naștere astfel unei suspiciuni legitime că se întâmpla ceva putred, ar fi fost un lucru perfect legitim.

III.

14. Problema care ne preocupă aici a apărut atunci când reclamantul, în recursul împotriva deciziei Secției pentru procurori, s-a plâns (nu doar că procedura disciplinară împotriva sa a fost inechitabilă, ci și) că aplicarea unei sancțiuni disciplinare i-a încălcat *dreptul* de a comunica informații presei. El a invocat prevederile art. 10. Poate că el (și avocatul său) a considerat că acest argument suplimentar ar face cazul să fie mai puternic.

15. Așa s-a întâmplat – dacă nu la nivel intern, unde judecătorii nu au fost convinși de acest argument, cu siguranță însă la Strasbourg, întrucât reclamantul a avut în cele din urmă câștig de cauză. Totuși, în opinia noastră, acest lucru s-a realizat în detrimentul clarității în ceea ce privește rolul art. 10.

16. Haideți să examinăm mai atent argumentele prin care reclamantul și-a justificat cererea în temeiul art. 10. Ne vom limita doar la cele care privesc în mod direct însăși esența acestui articol (fără a intra în considerațiile legate de statutul confidențial sau neconfidențial al informațiilor dezvăluite; posibilul risc pe care îl prezentau pentru ancheta în curs de desfășurare; rolul programului de știri TV în crearea de speculații despre un anumit judecător; caracterul adecvat sau inadecvat al analizei dacă imaginea publică a respectivului judecător a fost pătată).

17. Reclamantul a subliniat (în mai multe rânduri) că el a comunicat presei informațiile în litigiu *în calitatea sa de membru al personalului desemnat să mențină contactul cu presa*. Acesta era *responsabil* cu furnizarea de informații presei de aproximativ cinci ani.

Nu există dubii despre acest lucru. Informarea presei era slujba sa – o funcție importantă. Mass-media are obligația profesională de a-i informa pe cetățeni, iar el avea obligația profesională de a informa mass-media, astfel încât fiecare să poată să își îndeplinească corect obligațiile profesionale. Acest fapt este cunoscut sub numele de autorități publice care acționează în interes public. Are legătură cu responsabilitatea autorităților, transparența, încrederea din partea publicului și statul de drept, și anume cu virtuțile civice care sunt, nu în ultimul rând, printre cele apărute de Convenție – dar și de dreptul român.

18. Reclamantul a susținut că își *îndeplinea obligația* de a informa publicul despre fapte referitoare la procesele penale în curs. Niciun obiectiv legitim nu ar putea fi urmărit prin impunerea unei sancțiuni disciplinare unui procuror care *pur și simplu își îndeplinea obligația profesională* de a oferi informații prompte și exacte presei, potrivit rolului care îi fusese atribuit. Niciunul dintre ceilalți procurori care emisese comunicate de presă nu fuseseră sancționați

disciplinar de Secția pentru procurori, chiar și atunci când comunicaseră mai multe informații despre anchetele penale în curs decât o făcuse reclamantul. Se presupune că aceștia își îndepliniseră în mod adecvat îndatoririle, în timp ce s-a considerat că reclamantul nu a făcut-o.

19. Reclamantul a afirmat în mod clar că *obligația* sa de a informa presa despre caz era chiar mai stringentă, întrucât informații despre acesta fuseseră deja oferite publicului de către mass-media, iar zvonurile despre posibila implicare a funcționarilor judiciari se răspândiseră în localitate. Un răspuns oficial oferit mass-media era *necesar* pentru a proteja imaginea sistemului judiciar. A făcut tot ce era posibil pentru a se asigura că informarea sa era corectă.

20. Paradoxul este că, deși reclamantul susține că *drepturile* sale în temeiul art. 10 au fost încălcate, în fapt a susținut că pur și simplu își exercita *atribuțiile de funcționar public* – nu că își exercita vreun drept.

21. Atribuțiile funcționarilor publici nu fac obiectul art. 10. Acest articol garantează dreptul la *libertatea de exprimare*.

Acest drept include libertatea de a emite *opinii* și libertatea de a comunica *informații și idei*.

Nu trebuie să existe nicio ingerință în comunicarea de informații și idei *din partea unei autorități publice*.

Astfel, art. 10 operează implicit o distincție între persoane particulare și autoritățile publice, iar aceasta din urmă nu trebuie să se amestece în libertatea de exprimare a persoanelor particulare.

Desigur, exprimarea unor persoane publice, cum ar fi, de exemplu, membrii Parlamentului poate fi, de asemenea, protejată de art. 10 [a se vedea *Karácsony și alții împotriva Ungariei* (MC), nr. 42461/13 și 44357/13, 17 mai 2016], dar, după cum ilustrează cauza citată, această exprimare trebuie să fie făcută separat de exercitarea funcțiilor oficiale.

În plus, Curtea, dezvoltându-și jurisprudența și îmbunătățind standardele de protecție a drepturilor omului, a interpretat art. 10 în sensul că poate fi invocat și pentru a proteja *accesul la informații* [a se vedea *Magyar Helsinki Bizottság împotriva Ungariei* (MC), nr. 18030/11, 8 noiembrie 2016].

22. Libertatea de exprimare, sau de vorbire, în cel mai larg sens al cuvântului, este o noțiune largă. Odată cu evoluția tehnologiilor și a globalizării, nu face altceva decât să se extindă.

Noțiunea exprimare (sau vorbire) include nu doar comunicarea orală sau în scris, ci și comunicarea nonverbală, ba chiar tăcerea: lipsa exprimării explicite poate, de asemenea, să transmită informații, opinii sau idei. Aceste diferite forme de exprimare se manifestă în domenii deosebit de diverse, ceea ce face ca noțiunea de libertate de exprimare să fie aplicabilă nu doar vorbirii de zi cu zi sau discursului politic (care rămâne ținta centrală a aplicabilității acestui concept în litigiu), ci și exprimării religioase (sau nereligioase) a credinței sau absenței acesteia, cercetării științifice și predării (libertatea academică), exprimării artistice, literaturii și jurnalismului, radiodifuzării și

media electronice, chiar și comerțului și propagandei etc. – toate formele de comunicare unu la unu, unu cu mai mulți și mai mulți la unu. Nu putem aborda toate aceste aspecte aici (dar nici nu vom lăsa să treacă această ocazie fără a face trimitere la o importantă sursă de inspirație pentru opinii despre importanța libertății de exprimare în manifestările sale diverse: Timothy Garton Ash, „Free Speech: Ten Principles for a Connected World” (London: Atlantic Books, 2016).

Jurisprudența Curții referitoare la numeroase sfere de aplicare a conceptului de libertate de exprimare este abundentă; nu e nevoie să o cităm aici.

23. Cu toate acestea, un concept larg nu este neapărat atotcuprinzător. Curtea a exclus aplicabilitatea art. 10 în numeroase cauze în care reclamantii au susținut că le-a fost încălcată libertatea de exprimare. Curtea este cea care definește domeniul de aplicare al articolelor din Convenție. Pe lângă multe altele, *jura novit curia* înseamnă, de asemenea, și acest lucru. Curtea este cea care stabilește că ceva care intră în domeniul de aplicare al unui articol, în speță art. 10, nu beneficiază de protecția sa. Discursurile de incitare la ură, precum și discursul care incită la dezordine și criminalitate nu sunt în mod normal protejate. Publicitatea comercială poate fi restricționată. Dezvăluirea de informații sensibile (inclusiv informații confidențiale și secrete de stat) poate fi bine justificată. Libertatea de exprimare trebuie să fie echilibrată și poate trece în plan secund față de dreptul la respectarea vieții private. Discursul care ca scop subminarea autorității și imparțialității sistemului judiciar poate fi tras la răspundere în justiție. Și așa mai departe.

Astfel, pot exista – și desigur există – tipuri de exprimări care intră în cadrul art. 10, dar nu beneficiază de protecția sa.

24. Cu toate acestea, în speță, nu suntem preocupați de *protecția* a ceva care nu intră în cadrul art. 10. Ce ne deranjează este faptul că ceea ce a hotărât majoritatea să fie protejat de acest articol se află în mod clar *în afara* domeniului său de aplicare.

Condiția *sine qua non* pentru ca o activitate să intre în domeniul de aplicare al art. 10 este ca activitatea în cauză să constituie exprimare în sensul acestui articol. Este atât de banal – și, cu toate acestea, nu trebuie neglijat că activitatea în cauză trebuie să conțină *două* elemente constitutive (sau determinante): (i) trebuie să fie *expresia* a ceva care (ii) a fost realizat în exercitarea *libertății* respective. O exprimare (prin cuvinte, semne, sunete, acțiuni, scris, simboluri, tăcere etc.) considerată individual nu este suficientă pentru a constitui o manifestare a libertății de exprimare în sensul art. 10. În acest scop, *ambele elemente* sunt necesare.

Un cantonier care flutură steagul se exprimă, în sensul că transmite un mesaj cuiva. Înseamnă asta totuși că își exercită astfel *libertatea de exprimare*? Cu alte cuvinte, exprimându-se el însuși, își exprimă propriul *sine*? Sau polițistul care folosește fluierul pentru a opri o mașină care accelerează este cu siguranță implicat în acțiunea de a exprima – dar își

exercită el *libertatea de exprimare*? Dacă am dori să luăm în considerare un exemplu opus, să luăm o persoană care se exprimă zgomotos în somn. Ar constitui o astfel de exprimare exercitarea *vreunei libertăți*? (Unii se exprimă astfel, și nu se bucură întotdeauna să afle *ce* au exprimat și *cui*.) Un răspuns pozitiv la o astfel de întrebare aparent retorică ar echivala cu a susține că un somnambul care merge în timp ce doarme își exercită libertatea de circulație în temeiul art. 2 din Protocolul nr. 4. Să fim serioși.

25. Revenind la situația reclamantului, considerăm că însăși esența a ceea ce înseamnă libertatea de exprimare a fost trecută cu vederea în speță.

Este incontestabil că reclamantul nu a afirmat niciodată că a avut vreo *opinie* asupra cauzei cu privire la care a informat mass-media. Într-adevăr, nimic din comunicatul de presă sau interviul TV nu ar putea fi interpretat ca o exprimare a opiniei sale – în fapt, *vreo opinie*. A fost o comunicare a faptelor astfel cum erau cunoscute la momentul respectiv.

Reclamantul a afirmat mai mult decât clar că nu și-a exprimat nici propriile sale idei, nici ideile altcuiva. Nu au existat *deloc* idei, cu excepția cazului în care atribuim cuvântul „idei” oricărei forme de exprimare.

Și nu a existat nicio *ingerință* în comunicarea de către reclamant a informațiilor către public *din partea vreunei autorități publice*. Dimpotrivă, acesta și-a exercitat *îndatoririle* fiind el însuși în același timp *parte a autorității publice*. El a acționat, în fapt, în calitate de portavoce a autorității.

În teorie, dacă ar fi ascuns informațiile respective despre un aspect de interes public, *acesta* ar fi încălcat dreptul de a fi informat al *publicului* sau dreptul de acces la informații al *mass-media*. Nu acesta a fost cazul în speță.

Ar fi putut, de asemenea, să se abată de la funcțiile sale oficiale (și probabil ar fi încălcat reglementările interne) dacă nu ar fi informat publicul despre incident, care era legat de un aspect de interes public. Nu s-a întâmplat acest lucru.

Unde este atunci încălcarea dreptului *reclamantului* în temeiul art. 10?

Unde se află *acest* drept în speță?

26. Pentru a rezuma, esența argumentelor reclamantului în fața Curții o reprezintă faptul că el nu și-a exercitat nicio libertate atunci când a comunicat informațiile către mass-media. El nu avea libertatea de a *nu* le comunica sau, în subsidiar, de a comunica doar o parte din informații ascunzând ceea ce era esențial și oricum ușor de înțeles de orice persoană rezonabilă, sau cel puțin de cei care aveau vreo idee despre cine adoptă deciziile privind liberarea condiționată a deținuților. Nu a comunicat nimic ce nu era justificat de interesul public. Aceasta a fost practica generală de mulți ani – nu doar practica reclamantului, ci a tuturor funcționarilor (procurori) însărcinați cu funcții similare.

Astfel, nu desfășura nicio activitate protejată de art. 10.

IV

27. Cele de mai sus nu sunt menite pentru a susține că reclamantul nu s-a implicat într-o activitate protejată de Convenție sau că nu avea o cauză care să fie susținută la Strasbourg.

Desigur că a avut.

Numai că această cauză ar fi trebuit să fie examinată nu în temeiul art. 10, ci al art. 6, sau al art. 8, sau în temeiul ambelor articole.

28. În acest stadiu al procedurii, Curtea a fost împiedicată să examineze capetele de cerere ale reclamantului în temeiul art. 6 (și cele în temeiul art. 1 din Protocolul nr. 1), întrucât au fost declarate inadmisibile de către un alt complet. Este foarte posibil ca motivele acestei situații să fi fost perfect valabile la acel moment.

29. Cu toate acestea, jurisprudența Curții este un organism în curs de dezvoltare în mod constant și neîncetat. Din 2015, când cererea a fost comunicată Guvernului, jurisprudența nouă care este aplicată ar indica faptul că situația reclamantului (în special revocarea sa din funcție rapidă și necondiționată) intră în mod evident în sfera de aplicare a art. 8. Poate că cea mai recentă hotărâre cu grad de autoritate ar fi *Denisov împotriva Ucrainei* [(MC), nr. 76639/11, 25 septembrie 2018]. Am putea face referire, de asemenea, la *Bărbulescu împotriva României* [(MC), nr. 61496/06, 5 mai 2017]. Doctrina cuprinsă în aceste două hotărâri (în special cea dintâi) sugerează nu numai că situația reclamantului intră sub incidența art. 8, ci și că o constatare a încălcării art. 8 ar fi putut constitui un posibil rezultat. Dar chiar și în 2015 existau hotărâri cu grad de autoritate (cum ar fi, de exemplu, *Sidabras și Džiautas împotriva Lituaniei*, nr. 55480/00 și 59330/00, 27 iulie 2004), care ar fi sugerat același lucru.

30. În mod similar și pentru aplicabilitatea art. 6. Pentru a concluziona, este suficient să aruncăm o privire la *Oleksandr Volkov împotriva Ucrainei* [(MC), nr. 21722/11, 9 ianuarie 2013], *Morice împotriva Franței* [(MC), nr. 2969/10, 23 aprilie 2015] sau *Baka împotriva Ungariei* [(MC), nr. 20261/12, 23 iunie 2016].

31. Cu toate acestea, nu am dori să emitem o judecată în avans în privința unei astfel de analize, cu atât mai mult cu cât nu a avut loc niciodată și ar fi pur ipotetică.

Există un alt aspect la care am dori să ne referim.

32. Uneori, Curtea include în domeniul de aplicare al anumitor articole ceva ce nu există.

Cu privire la art. 8, cel mai regretabil exemplu recent în acest sens a fost *Erményi împotriva Ungariei* (nr. 22254/14, 22 noiembrie 2016), unde Curtea a mers mai departe decât în hotărârea de referință *Oleksandr Volkov* (citată anterior), în care noțiunea de „viață privată” a fost interpretată în așa fel încât putea, în principiu, să includă și activități de natură profesională sau afaceri. Reclamantul, care fusese revocat din postul de vicepreședinte al Curții

Supreme, a depus plângerea în temeiul art. 6, art. 13 și art. 14, însă Curtea, care avea „competența de a realiza o încadrare în drept a faptelor cauzei” și bazându-se pe principiul *jura novit curia*, i-a reclasificat plângerea ca intrând sub incidența art. 8 și a constatat o încălcare a respectivului articol. „Relațiile cu lumea exterioară”, ale reclamantului, viața sa socială sau chiar relațiile sale profesionale au fost considerate, prin urmare, ca fiind complet dependente de postul său, care era însă o funcție suplimentară pe lângă serviciul judiciar și statutul său de judecător. Noțiunea „viață privată” a fost astfel extinsă încât să cuprindă aproape orice acțiune a autorităților împotriva unei persoane, în calitate de participant la piața forței de muncă, fie ca membru al unei profesii, fie ca deținător al oricărei alte funcții oficiale.

În *Denisov* (citată anterior), Curtea a dat înapoi față de această abordare de tip „all-inclusive”. A constatat că o plângere în temeiul art. 8, în multe privințe similară cu cea examinată în *Erményi*, era *ratione materiae* incompatibilă cu Convenția și, în consecință, inadmisibilă (fără a denunța totuși oficial *Erményi*).

33. Un lucru similar se întâmplă în prezent cu art. 10. Prezenta hotărâre interpretează domeniul de aplicare al art. 10 în termeni prea generali, importând aici ceea ce ar trebui să fie perceput în mod clar ca situându-se în afară, potrivit tuturor standardelor logicii.

Nu susținem că aceasta este deja o tendință generală. Dar, odată ce hotărârile devin definitive, se face trimitere la ele în alte cauze – și nu întotdeauna în mod critic. Prezenta hotărâre are potențialul de a se reproduce în sine multiplicându-și abordarea de fond în jurisprudența viitoare.

Nu e simplă previziune faptul că va veni ziua în care Marea Cameră va trebui să reexamineze abordarea *Brisce* – și să o răstoarne. Pentru un nou tip de *Erményi* va fi necesar un nou *Denisov*.

V

34. Ce ar fi trebuit făcut? Și s-ar fi *putut* face ceva, dat fiind că reclamantul nu s-a plâns în temeiul art. 8, iar capătul de cerere în temeiul art. 6 a fost declarat inadmisibil?

35. Odată cu *Radomilja și alții împotriva Croației* [(MC, nr. 37685/10 și 22768, 20 martie 2018)], acest lucru nu pare a fi o problemă importantă. *Jura novit curia*. Acest principiu (printre altele) validează reîncadrarea cererilor, care a devenit o practică răspândită.

36. O astfel de reîncadrare a prezentelor capetele de cerere ale reclamantului ca intrând în domeniul de aplicare al art. 8 ar fi fost foarte logică, în cazul în care Camera s-ar fi simțit obligată să respecte interpretarea vieții private astfel cum este expusă în *Denisov* (citată anterior).

În consecință, cauza domnului *Brisce* ar fi trebuit să fie recomunicată (chiar dacă nu a fost comunicată de la început) Guvernului în temeiul art. 8.

37. Cel mai regretabil, această opțiune a fost respinsă. Poate că respectiva cauză era pe rolul Curții de prea mult timp. Era prea veche (cererea datează din 2010).

Dar întârzierea cauzelor pendinte reprezintă o problemă de altă natură, care nu poate fi soluționată în mod satisfăcător prin adoptarea de decizii în cauză în temeiul unor articole „greșite”, atunci când există o nouă jurisprudență care clarifică în temeiul cărui articol ar trebui examinate.

38. Având în vedere toate acestea, argumentul enunțat la pct. 89 din prezenta hotărâre este ciudat – dar, în același timp, revelator. Majoritatea afirmă:

Nu se contestă de către părți că a existat o ingerință în dreptul la libertatea de exprimare a reclamantului în temeiul art. 10 din Convenție. La rândul său, Curtea nu constată niciun motiv pentru a concluziona altfel.”

Desigur, „nu se contestă”! Și ce dacă?

Un truc similar (numai că într-un mod mult mai brutal) a fost deja utilizat în *Erményi* (citată anterior, pct. 31).

Dar ce se întâmplă cu *jura novit curia*?

Este Curtea cea care *cunoaște* dreptul, mai presus de toate, dreptul Convenției? Sau sunt părțile cele care o „cunosc” și, dacă ele nu sunt în dezacord, Curtea trebuie să le urmeze viziunea, oricare ar fi acesta?

39. Citatul de mai sus este, totuși, cu adevărat remarcabil din încă un alt motiv.

Merită repetat încă o dată că dreptul la libertatea de exprimare, consacrat de art. 10, include libertatea de opinie și libertatea de a primi și de a comunica informații sau idei.

Dacă majoritatea este într-adevăr de acord cu părțile că „a existat o ingerință în exercitarea de către reclamant a dreptului la libertatea de exprimare în temeiul art. 10”, ar putea – sau mai degrabă ar fi trebuit – (lăsând la o parte „informațiile” pe care reclamantul, potrivit propriilor sale observații, nu avea „libertatea” de a nu le comunica) să încerce să indice *cel puțin una* dintre „opiniile” sau „ideile”, pe care reclamantul le-ar fi exprimat (vă rugăm să rețineți forma de plural a ambelor cuvinte).

În comunicatul de presă în litigiu nu am găsit niciuna.

De asemenea, majoritatea a menționat că nu a existat niciuna.

Deoarece nu au existat.

40. Așadar, despre ce este vorba în cauza reclamantului?

Este vorba despre a „exercita” – *ce? Libertatea?!*

41. Acest lucru trimite întreaga opoziție dintre drepturi și obligații (și multe alte capitole ale teoriei juridice) la coșul de gunoi.

Pentru că observațiile reclamantului (care poate sincer, dar în mod eronat, a invocat art. 10 și, din nefericire, Guvernul, culmea, nu a observat acest lucru) transmise Curții, și în procedura națională, radiază în jurul unui singur mesaj: *Nu am avut libertate în ceea ce am făcut! Doar îmi îndeplineam*

îndatoririle mele profesionale! O simplă obligație! Am făcut ceea ce trebuia să fac – nici mai mult, nici mai puțin!

42. Fiecare astfel de reinterpretație nu duce nicăieri.

Așadar – unde ne conduce înțelegerea unei obligații ca fiind un drept?

Unde am citit noi că libertatea este o îndatorire? Sau că îndatorirea este o libertate?

Era în Hegel? Că libertatea este o necesitate recunoscută?

Sau poate în „1984” – că libertatea este sclavie?

[22 noiembrie 2018]